

วารสารเพื่อการ
จุดประกายสังคม
อย่างสร้างสรรค์
และยังยืนทั่วภาคเหนือ

เชียงใหม่

ISSUE 4: Local Essence

เยี่ยมเยือน
บ้านเรือน
คนเมือง
เชียงใหม่

ทำความรู้จัก Chiang Mai Home Host แห่งห้องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมล้านนา ในรูปแบบของโรงเรียนสอนทำอาหารพื้นเมือง ริเริ่มโดยครอบครัวเรือนแก้ว-ยานนท์ ครอบครัวที่มีพื้นเพมาจากสิบสองปันนา ที่ย้ายมาตั้งรกรากในเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อกว่า 150 ปีที่แล้ว ปัจจุบันโจ้ - ชินดนัย ดุฎิกานนท์ (ภาพบน) ทายาทรุ่นที่ 5 ของครอบครัว ทำหน้าที่ต้อนรับแขกหรือ พาชมบ้าน และเรียกสวนไร่นา ดูแลจัดการทำสวนดอกไม้ และบุหรี่ยี่โย ก่อนเข้าคอร์สเรียนทำอาหารเมือง และรับประทานอาหารร่วมกัน (อ่านต่อหน้า 4)

แ่งงามของอาคารสมัยใหม่

แม้เป็นที่รู้กันว่าสถาปัตยกรรมล้านนาเป็นสิ่งทรงค่าและควรแก่การอนุรักษ์ หากก็ไม่ได้หมายความว่าอาคารที่เกิดขึ้นในยุคหลังจะไร้ค่า **รศ.ดร.สันต์ สุวัจนราภินนท์** คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มาบอกเล่าว่าทำไมเราจึงต้องใคร่ครวญถึงสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ (อ่านต่อหน้า 8)

เยือนตึกเก่าผ่านมุมมองใหม่

Scoop ฉบับนี้พาไปสำรวจเมืองเชียงใหม่ผ่านทรัพยากรดั้งเดิมของเมือง ไม่ว่าจะทางศิลปวัฒนธรรม แหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมไปถึงอาคารพาณิชย์เก่าๆ หลายแห่งที่คนรุ่นใหม่กลับมาฟื้นฟูและบูรณะเป็นชุมชนสุดเก๋ (อ่านต่อหน้า 5)

โบสถ์ใน แคนาดา เปลี่ยนตัวเอง เป็นห้องสมุด

ควิเบก - เมื่อวัฒนธรรมเปลี่ยนและคนรุ่นใหม่เริ่มเข้าโบสถ์กันน้อยลง โบสถ์ที่มีอยู่หลายแห่งทั่วแคนาดา จึงต้องปรับตัวให้รองรับกับประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน ด้วยการเปลี่ยนตัวเองให้เป็นห้องสมุด Co-working space, ร้านอาหาร หรือสถานที่ออกกำลังกาย อาทิ โบสถ์ที่เมืองควิเบก ได้เปลี่ยนโถงสวดมนต์กลางโบสถ์ให้เป็นห้องสมุด และพื้นที่ที่เปิดให้คนเข้ามานั่งอ่านหนังสือหรือทำงาน ปรากฏการณ์ที่วันนี้ก็ทำให้เราเห็นถึงการปรับตัวครั้งสำคัญในแวดวงศาสนา เพื่อรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างได้ประโยชน์กับทุกฝ่าย **ที่มา: www.nytimes.com**

ผลกระทบ ของ ความ ยั่งยืน

ไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่กระแสการบูรณะอาคารเก่าในย่านชุมชนให้กลายเป็นร้านค้าหรือโรงแรมร่วมสมัย จะเกิดขึ้นในระยะเวลาไล่เลี่ยกับการเบ่งบานของกระแสการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชนตามพื้นที่ชนบท

ครับ, ขณะที่คนในเมืองเริ่มเห็นคุณค่าของ ‘ของเก่า’ และเริ่มไขว่คว้ามูลค่าจากสิ่งนั้น ผู้คนในชนบทก็พบว่าวิถีชีวิตของพวกเขาเนี่ยแหละคือคุณค่าที่สร้างมูลค่าได้ไม่ต่างกัน

เพื่อนคนหนึ่งของผู้เขียนเดินทางไปเยือนอินเดียเกินสิบครั้ง เชื่อหรือไม่ว่าเพื่อนผู้นั้นไม่เคยไปเยือนทัชมาฮาล (สถานที่ที่ว่ากันว่าถ้าไม่ได้มา ก็เหมือนมาไม่ถึงอินเดีย) เลยสักครั้ง ในทางกลับกันตลอดเวลาที่อยู่ที่นั่น เพื่อนผู้นั้นเอาแต่เดินเตร่อยู่ในย่านเมืองเก่า กินอาหารท้องถิ่น และพูดคุยกับชาวบ้าน เขาเล่าว่าเสน่ห์ของการท่องเที่ยวอินเดียคือวิถีชีวิต และเขายินดีที่จะเดินทางกลับมายังประเทศนี้ซ้ำๆ เพื่ออยู่ท่ามกลางบรรยากาศดังกล่าว

ผู้เขียนพบว่าเหตุผลของเพื่อนน่าจะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ข้างต้นได้ไม่มากนักน้อย เพราะในขณะที่มหานครแห่งการท่องเที่ยวแห่งสำคัญ ทั่วโลกกำลังประสบปัญหา ‘ภาวะนักท่องเที่ยวล้นเกิน’ ผู้ประกอบการรุ่นใหม่หลายรายก็เริ่มตระหนักว่าการท่องเที่ยวได้มีรูปแบบซ้ำๆ (เช่นการพาตัวเองไปถ่ายรูปคู่กับแลนด์มาร์ค) รูปแบบเดียว และนั่นคือที่มาของเทรนด์การท่องเที่ยวที่ชวนให้ผู้คนมาเยือนได้มีประสบการณ์ร่วมกับวิถีชีวิตของผู้คนในจุดหมายที่แตกต่างกัน กล่าวคือการได้สวมบทเป็นคนท้องถิ่นแม้จะเป็นระยะเวลาสั้นๆ ก็ตาม

นักท่องเที่ยวน้อยคนนักที่จะมาท่องเที่ยวแบบเยือนแลนด์มาร์คซ้ำเป็นครั้งที่สอง แต่กับการได้สัมผัสวัฒนธรรมของพื้นที่นั้นๆ ในเชิงลึกและในมิติที่หลากหลาย ผู้เขียนเชื่อว่ นี่คือประสบการณ์ที่สัมผัสเพียงครั้งเดียวไม่เคยพอ และนั่นทำให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาเยือนที่นั่นซ้ำๆ จนสร้างเศรษฐกิจอันยั่งยืนแก่ชุมชนและผู้ประกอบการขึ้น

เอ็นเน็อบบที่ 4 จะพาคุณไปเที่ยวเชียงใหม่กันครับ แน่นนอน เชียงใหม่ของเราตอนนี้ไม่มีโปรแกรมขี่ช้าง ขี่รถเอทีวี กินขันโตก หรือไปเยือนแลนด์มาร์คใดๆ แต่เราจะพาไปสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตในเมือง รวมทั้งทั้งการที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่นำความคิดสร้างสรรค์มาต่อยอดต้นทุนเก่าที่มีอยู่แล้วให้ออกมาโลจอลจนต้องบอกต่อ

ซึ่งก็เป็นโชคดีของเราเสียจริงที่ว่าหากเทียบกับเมืองท่องเที่ยวแห่งอื่นๆ เชียงใหม่เรามีทรัพยากรโดยเฉพาะทางศิลปวัฒนธรรมมรดกสูญเสียน้อยเหลือใจ วารสารของเราก็ยังไม่อาจทำได้ครอบคลุมทั้งหมด จึงขออนุญาตนำมารายงานกันพอสังเขป

เที่ยวให้สนุกครับ

วัดพุทธนิมิตรเปลี่ยน อาคารร้างให้เป็น หอพักแนวสุดเก๋

อุดรธานี - วัดพุทธนิมิตร อำเภอกุดจับ อุดรธานี แก้ปัญหาหอพักแฉกรที่วัดไม่เพียงพอ โดยการบูรณะอาคารเรียนร้างในบริเวณวัด ให้เป็นหอพักหลังใหม่ที่สอดรับกับธรรมชาติ ขณะเดียวกันก็มีดีไซน์ร่วมสมัยและเป็นมิตร รวมไปถึงการออกแบบห้องสมุดวัดที่ฉีกรูปแบบเดิมๆ ของสิ่งปลูกสร้างในวัด หากก็กลับกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมอย่างเฉียบเท่ โดยโครงการนี้ได้รับการออกแบบและควบคุมการบูรณะพื้นที่โดยสถาปนิกหนุ่ม คุณสการ จัยวัฒน์

ที่มา: <https://readthecloud.co>
ภาพถ่ายโดย เซาวฤทธิ พูลผล

สายการบินแปลงยูนิฟอร์ม เก่าให้เป็นกระเป๋าขาย

แอตแลนตา - สายการบินสัญชาติอเมริกัน เดลต้า แอร์ไลน์ เพิ่งเปลี่ยนเครื่องแบบพนักงานใหม่แทนที่ยูนิฟอร์มเดิมที่ใช้กันมากกว่า 20 ปี กระนั้นด้วยจำนวนพนักงานที่มีต้อยกันถึง 64,000 คนทั่วโลก สายการบินจึงแก้ปัญหายูนิฟอร์มที่เลิกใช้แล้วด้วยการนำเครื่องแบบ (ที่รวมกันได้มากกว่า 1 ล้านชิ้น) มาเป็นวัสดุตัดกระเป๋าจำหน่ายเป็นที่ระลึกเสียเลย โดยได้รับความมือจากสตูดิโอออกแบบ Looptworks ซึ่งก็ทำออกมาได้สวยเกินกว่าซื้อมาใช้มากๆ เสียด้วย

ที่มา: www.cnn.com

โกจิรักโลกไม่เป็นที่ ต้อนรับในปารีส

ปารีส - แม้จะได้รับเสียงตอบรับอย่างดีในเมืองนี้เองดี หากเมื่อ Uritrottoir โถปัสสาวะแบบโอเพ่นแอร์ ที่ได้รับการออกแบบให้ดับกลิ่น และด้านบนเป็นกระถางต้นไม้เสริมทัศนียภาพให้เมืองไปพร้อมกับการแก้ปัญหาการปัสสาวะเรี่ยราดตามที่สาธารณะของเมือง มาติดตั้งทั่วกรุงปารีส กลับได้รับเสียงตอบรับในแง่ลบมากกว่าเสียอย่างนั้น โดยชาวปารีสส่วนหนึ่งมองว่าเจ้าเครื่องนี้หนูนเสริมให้หนูมา ปัสสาวะในที่สาธารณะกันมากขึ้นจนสร้างทัศนอุจาด ขณะที่อีกหลายเสียงมองว่าทำเลของโกจิหลายอัน ต้นไปตั้งเสียใกล้โรงเรียนอนุบาล จนเกิดภาพที่ไม่น่ามองแก่เด็กๆ (เมื่อมีผู้ใหญ่มาใช้บริการ) เป็นต้น อย่างไรก็ตามที่จุดที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดก็คือ ทีมผู้ผลิตไม่ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นคนปารีสก่อนติดตั้ง ไม่เหมือนกับที่เมืองนี้เองที่มีการทำวิจัยมาอย่างดีจนได้รับการตอบรับจากชาวเมืองมากกว่า

ที่มา: www.dezeen.com

อัมสเตอร์ดัมจัดโซนนิ่ง แก้ภาวะนักท่องเที่ยว ล้นเกิน

อัมสเตอร์ดัม - กรุงอัมสเตอร์ดัม เมืองหลวงของประเทศเนเธอร์แลนด์ หนึ่งในเมืองท่องเที่ยวระดับโลก ได้ออกมาตรการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อแก้ภาวะนักท่องเที่ยวล้นเกินที่กำลังเป็นปัญหาในเมืองใหญ่ๆ ทั่วโลก ทั้งการขึ้นภาษีโรงแรม การทำสื่อประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้หนึ่งในวิธีแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมที่สุดคือการติดตั้งโซนนิ่งไฟเขียว-แดง ในย่านชุมชนเมืองเก่าหรือย่านที่นักท่องเที่ยวหนาแน่น เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเติมความจุ บริเวณทางเข้าจะมีไฟแดงขึ้น ซึ่งเป็นสัญญาณไม่ให้นักท่องเที่ยวเดินผ่านเข้าไปเพิ่มมากกว่านี้ โดยหวังว่าเครื่องมือดังกล่าวจะช่วยจัดการด้านทัศนียภาพ การล้นกระเป่า หรือปัญหาทางกายภาพอื่นๆ พร้อมกับแก้ปัญหาล้นเกินเชิงนโยบายและกฎหมายควบคู่กันไป

ที่มา: www.npr.org

จุดประกายเยาวชนนักสื่อสาร

เชียงใหม่ - Spark U Lanna นำโดยอาจารย์นฤมล วันทนีย์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อจุดประกายและเพิ่มพูนวิสัยทัศน์และทักษะในการทำสื่อ แก่เยาวชนนักสื่อสารที่เป็นตัวแทนนักเรียน นักศึกษา และเยาวชนคนรุ่นใหม่ ใน 6 จังหวัดภาคเหนือ รวม 85 คน จัดขึ้น ณ มหาวิทยาลัยพายัพ

“เรามองเห็นว่าเยาวชนคือกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนของพวกเขา โดยเฉพาะในด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นเครื่องมือนำมาสู่การสร้างความรู้ และการเปลี่ยนแปลง ก็หวังให้การแลกเปลี่ยนมุมมองกันครั้งแรกในวันนี้ จุดประกายให้เขากลับไปสร้างสรรค์สื่อที่มีคุณภาพจุดประกายผู้คนในพื้นที่ของพวกเขาต่อไป”

พื้นที่ของพวกเขาต่อไป”

นฤมล วันทนีย์

ผู้ก่อตั้งโครงการจุดประกายเยาวชนนักสื่อสาร

ปลูกต้นไม้ถวายวัด

ลำพูน - วัดป่ารัชดาราม อ.ป่าซาง ร่วมกับอบจ.ลำพูน และ Spark U Lanna จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายวัด พร้อมเสวนา ‘ต้นไม้ในลานวัด’ โดยมีตัวแทนจากชมรมโบราณศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มาร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล

นกเมือง คนเมือง

เชียงใหม่ - อลิสา ยังเยี่ยม จากห้องสมุดพื้นบ้านย่านเวียงเชียงใหม่ จัดเสวนา Urban Talk หัวข้อ ‘นกเมือง คนเมือง’ โดยชวน หมอหม่อม - นพ.รังสฤษฏ์ กาญจนวณิชช์ นายแพทย์ นักอนุรักษ์ และนักดูนก มาเป็นวิทยากร

ภาพ: หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์

แม่น้ำร้อยสาย ทวงสัญญาป่าแหวง

เครือข่ายขอคืนพื้นที่ป่าดอยสุเทพ พร้อมด้วยชาวเชียงใหม่ ชุมนุมใหญ่ทวงถามความคืบหน้าการจัดการบ้านป่าแหวงจากรัฐบาล ซึ่งยึดเยื้อมากกว่า 4 เดือน เมื่อวันที่ 26 สิงหาคมที่ผ่านมา ณ ช่วงประตูท่าแพ

เอ็นเนโอ คือ หนังสือพิมพ์รายปักษ์แจกฟรี ว่าด้วยข่าวสารและความเคลื่อนไหวของกลุ่มคนและภาคประชาสังคมที่ได้ ‘จุดประกาย’ ให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนทั่วภาคเหนือ มีกำหนดออกทุกสัปดาห์ที่ 1 และ 3 ของเดือน ภายใต้โครงการ Spark U Lanna โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน และเครือข่ายภาคประชาสังคมในภาคเหนือ สามารถติดตามข่าวสารเพิ่มเติมได้ที่

www.sparkulanna.com และ www.facebook.com/SparkULanna

‘เอ็นเนโอ’ เป็นคำเมือง หมายถึง การตะโกนเรียก การบอก

Chiang Mai Home Host

เรียนรู้วิถีคนเมืองกับ
ครอบครัวที่ตั้งรกราก
อยู่ในเชียงใหม่มากกว่า
150 ปี

3 หมู่ 11 ซอยบ้านตุ้ ต.บ้านแหวน อ.หางดง
(ถนนเชียงใหม่-หางดง เลี้ยวซ้ายที่สี่แยก
ก่อนถึงกาดฝรั่ง ตรงเข้ามาราว 800 เมตร
บ้านของโจ้จะอยู่หลังซุ้มประตูหมู่บ้าน
เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบฯ ทางขวามือ)
โทร. 08 5706 4224

www.chiangmaihomestay.com

อธิบายอย่างรวบรัด นี่คือโรงเรียนสอนทำอาหารพื้นเมือง หากก็เป็นโรงเรียนสอนทำอาหารที่ไม่เหมือนใคร เพราะนอกจากจะสอนอาหารเมืองตำรับดั้งเดิม ที่นี่ยังมีกิจกรรมอีกหลากหลายให้ผู้มาเยือนได้สัมผัส **วิถีชีวิตแบบล้านนา** ประหนึ่งศูนย์วัฒนธรรมที่เป็นมิตรและมีชีวิตชีวา

Chiang Mai Home Host ตั้งอยู่บนที่ดินขนาด 6 ไร่ ของอำเภอหางดง อันเป็นที่ตั้งของทุ่งนาขนาดย่อม สวนผลไม้ นานาพันธุ์ และเรือนไม้พื้นที่ 3 หลัง อันเป็นบ้านของครอบครัว 'เรือนแก้ว-ยานนท์' ครอบครัวที่อพยพจากสิบสองปันนาพร้อมขบวนวัวต่างเมื่อกว่า 150 ปีที่แล้ว ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ในบ้านถึง 15 คนตามแบบครอบครัวเก่าแก่ โดยมี **โจ้-ชินดนัย ดุลิกานนท์** เป็นทายาทรุ่นที่ 5

นำชายของโจ้คือผู้ก่อตั้ง Chiang Mai Home Host ก่อนที่โจ้จะลาออกจากพนักงานโรงแรมมาช่วยงานอย่างเต็มเวลา พร้อมกับชักชวนสมาชิกครอบครัว (อาวุโส) ท่านอื่นๆ มาช่วยงานทั้งในด้านการสอนทำอาหาร สาธิตทำงานหัตถกรรม และอื่นๆ จึงถือเป็นธุรกิจภายในครอบครัว (ใหญ่) อย่างแท้จริง

โจ้บอกว่าด้วยความคุ้นชิน เขาไม่เคยคิดถึงการเปิดบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยวมาก่อน กระนั้นเมื่อน้าชายของเขาเริ่มทดลองทำ ก็พบว่าทั้งสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น บรรยากาศแบบชนบท และที่สำคัญคือวิถีชีวิตดั้งเดิมของสมาชิกในบ้าน เป็นทั้ง 'คุณค่า' และ 'มูลค่า' ที่ ณ ปัจจุบันแทบหาจากไหนไม่ได้ และเป็นสิ่งน่าตื่นตาแก่ผู้มาเยือนจากทุกมุมโลก

"เรามีสูตรอาหารเมืองที่บ้านเราทำกินกันอยู่แล้ว ก็เลยคิดว่าน่าจะทำโรงเรียนสอนทำอาหาร แต่ก็ไม่ได้อยากให้เข้ามาทำอาหารแล้วก็กินร่วมโต๊ะกันแค่นั้น เลยได้ไอเดียว่าน่าจะให้แขกได้มาสัมผัสวัฒนธรรมล้านนาของครอบครัวเรามากกว่า" โจ้ เล่าให้ฟังถึงที่มา

เริ่มต้นจากการเยี่ยมชมเรือนล้านนา โดยมีโยโย่ไลท์อยู่ที่เรือนไม้สักอายุเกือบหนึ่งร้อยปี ที่โจ้รับหน้าที่บรรยายว่าคนพื้นถิ่นเขากินนอนกันยังไง มีความเชื่อเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยแบบไหน รวมไปถึงทุ่งหาอาหารที่ครัวท้ายเรือนอย่างไรหลังจากนั้นก็ให้แขกได้ชิมเมี่ยงคำ ของว่างของคนเมืองที่ห่อกันสดๆ กินแก้ลมแก้เม็ดเพื่อคลายง่วง และพาแขกไปดูสาธิตการทำบุหรี่ยี่โย (ยาเส้นพื้นเมืองมวนด้วยใบตอง) บุหรี่ที่คนเมืองสูบหลังมื้ออาหาร และใช้ควันไฟไล่ยุง สาธิตโดย **คุณยายจันทร์พอง เรือนแก้ว** คุณยายของโจ้วัย 90 ปีที่ยังคงแข็งแรง และพร้อมบอกเล่าเรื่องราวในอดีตของเชียงใหม่แก่ผู้มาเยือนอยู่เสมอ

ก่อนจะเรียนทำอาหารกลางวัน โจ้จะพาไปชมแปลงนา ดอกสัตรี และสวนสมุนไพรและผลไม้ภายในพื้นที่บ้าน อันเป็นสถานที่ที่ครอบครัวของโจ้ได้สรรสร้างต่อดิบมาประกอบอาหาร เจกเช่นคนล้านนาทั่วไป โจ้เล่าถึงพืชผักและสรรพคุณต่างๆ รวมทั้งการที่คนล้านน่านำมาประยุกต์ใช้กับอาหารและยารักษาโรค จากนั้นก็นำทุกคนเข้าครัว สอนตำน้ำพริก ต้มแกง และอีกหลากหลายเมนู พุดคุย และรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันอย่างออกรส

Thunder Bird Hostel

ใครจะไปคิดว่าตึกแถวเก่าที่ซ่อนตัวอยู่ในความพลุกพล่านของย่านตลาดสด จะได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงจนกลายเป็นโรงแรมและสถานที่แรงแห่งที่ชิปขนาดนี้...

เรากำลังพูดถึง Thunder Bird Hostel ที่พักสไตล์โฮสเทลที่ภายในแบ่งพื้นที่เป็นทั้งร้านอาหาร คาเฟ่ และสถานที่นัดหมายสุดเก๋ใจกลางเมือง ที่นี้ตั้งอยู่ในซอยข้างตลาดสมเพชร ภายนอกเป็นตึกแถวยุคเก่าที่กลมกลืนไปกับพื้นที่ หากเพียงแค่เดินผ่านประตูเหล็กๆ และเดินขึ้นทางลาดเอียงเข้ามา ก็จะมีอีกอาณาจักรหนึ่งซึ่งตกแต่งได้อย่างเรียบเท่และเป็นกันเอง นี่คือนิทรรศการหนึ่งของการนำทรัพยากรดั้งเดิมของพื้นที่มาต่อยอดอย่างสร้างสรรค์ หากก็คงไว้ซึ่งเสน่ห์แบบเก่าๆ อย่างงดงาม

www.thunderbirdhostel.com

หอมปรางค์ ซาลิกัณหา และ Christopher Woodman
ภาพโดย www.homprang.com

บ้านหอมสมุนไพร

อีกหนึ่งสถานที่ที่น่าภูมิปัญญาดั้งเดิมมาผสานกับความคิดสร้างสรรค์ จนเกิดเป็นโฮมสเตย์แบบเมืองๆ ที่เปิดให้แขกได้รู้จักสมุนไพรพื้นเมืองชนิดต่างๆ ก่อนจะชวนให้แขกนำสมุนไพรเหล่านั้นมาประกอบอาหาร หรือนำไปประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น แชมพูจากดอกอัญชัน ยาหม่องขี้ผึ้งไหล ลูกประคบจากมะกรูด (ซึ่งพอทำเสร็จก็เอามานวดประคบเสียเลย) และอีกสารพัน

รวมไปถึงการอบสมุนไพร หรือชวนาแบบเมืองๆ รวมไปถึงคอร์สเรียนนวดไทย การทำหัตถกรรมพื้นเมือง เป็นต้น ก่อตั้งโดยหอมปรางค์ ซาลิกัณหา และ Christopher Woodman ที่นี้เป็นโฮมสเตย์ที่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่รู้จัก แต่ชาวต่างชาติกลับจึ้งใจเข้าพักจนเต็ม และต้องจองคิวล่วงหน้า รอกันเป็นเดือนๆ ทีเดียวนะ

93/2 หมู่ 12 ต.ท่าวังตาล อ.สารภี
โทร. 0 5381 7362, www.homprang.com

The Localist Design & Craft Store

ภาพโดย Chaiyaporn Sodabunlu

ตั้งอยู่ในซอยข้างมอญเก่า ย่านร้านหนังสือภาษาอังกฤษมือสองใกล้ประตูท่าแพ The Localist คือรูปธรรมของธุรกิจสร้างสรรค์ที่ขับเคลื่อนโดยคนรุ่นใหม่ของเมืองเชียงใหม่ นี่คือนิทรรศการที่ประกอบขึ้นจาก 'STORE': ร้านค้าจำหน่ายสินค้าของแบรนด์ท้องถิ่นน่าจับตา อาทิ สมุดทำมือของ dibdee.binder, งานเซรามิกของ Chatchaiwat Pottery Studio, กระเป๋าและผลิตภัณฑ์สำหรับนักปั่นจักรยานของ Brown Bike, เฟอร์นิเจอร์และของแต่งบ้านแบรนด์ ease และแบรนด์ท้องถิ่นอื่นๆ ถัดไปเป็นคาเฟ่สุดชิค 'บัวจิ้น' ส่วนชั้นบนคือพื้นที่ 'STUDIO' สำหรับทำเวิร์คช็อปที่เปิดให้ผู้ที่มีสนใจมาเรียนรู้กระบวนการออกแบบหลากหลาย ซึ่งมีการจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การเย็บสมุด การทำผ้ามัดย้อม หรือการปั้นเซรามิก เป็นต้น ชั้นบนสุด 'STAY' เป็นที่พักบรรยากาศเรียบง่าย สบายๆ และเป็นกันเอง เปิดให้บริการด้วย

www.facebook.com/thelocalistcm

ปั่นจักรยานสำรวจย่านเมืองเก่าเชียงใหม่

เมื่อพูดถึงย่านท่องเที่ยว ใครหลายคนโดยเฉพาคนกรุงเทพฯ มักจะคิดถึงแต่ย่านนิมมานเหมินท์ที่เต็มไปด้วยบาร์และคาเฟ่ หรือแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอแม่ริมเท่านั้น ทั้งที่จริงๆ แล้ว ย่านเก่าแก่ออย่างสี่เหลี่ยมคูเมือง เชื่อมไปถึงถนนข้างมอญและท่าแพ (ข้ามสะพานไปถึงย่านวัดเกตด้วย) คือย่านที่สะท้อนเสน่ห์ของความร่วมสมัยของเมืองเชียงใหม่อย่างกลมกล่อม ไม่ว่าจะป็นวัดเก่าแก่ ชุมชนหัตถกรรมที่มีการสืบทอดกันหลายชั่วอายุ ผสานไปกับคาเฟ่สมัยใหม่ แกลเลอรีศิลปะ หรือกระทั่งงานสตรีทอาร์ตตามซอกซอยต่างๆ เหมาะแก่การเดินทางเท้าหรือปั่นจักรยานลัดเลาะไปรับชมอย่างรื่นรมย์

สวนในบ้านของคนเมืองชุมชนนครด้าสามัคคี ถนนสิงหราช ซอย 4 เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของคนเวียงเก่าที่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และไม่ละเลยคุณค่าของสิ่งที่อยู่รอบตัว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับประสบการณ์อันละเอียดละไมนี้ได้จากชุมชนในเวียงเก่า ที่ขณะนี้อยู่ในช่วงการเสนอตัวเป็น 'มรดกโลก'

(เรียบเรียงจากเวทีเสวนา 'สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในเมืองเชียงใหม่ ความงามที่กำลังเลือนหาย' ร่วมเสวนาโดย ดร.จิรันธนิ นกิตกา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.ช., อธิวัฒน์ ประดิษฐ์ จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มทร.ล้านนา และ Alberto Cosi ช่างภาพชาวอิตาลี เมื่อวันที่ 25 ส.ค. 61 ณ ห้องสมุดพื้นบ้านย่านเวียง)

สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในเมืองเชียงใหม่ ความงามที่กำลังเลือนหาย

แม้เป็นที่รู้กันว่ารูปแบบสถาปัตยกรรมเก่าแก่อย่างเรือนไม้ล้านนาจะเป็นสิ่งทรงค่าและควรแก่การอนุรักษ์ไว้ หากก็ไม่ได้หมายความว่าสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นในยุคหลังหาได้มีค่าไม่ **รศ.ดร.สันต์ สุวัจนราภินันท์** อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้เขียนหนังสือเชียงใหม่-ใหม่: สถาปัตยกรรมสมัยใหม่แห่งเมืองเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2427-2518 มาบอกเล่าว่าทำไม สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นไม่ถึงร้อยปีมานี้ จึงมีคุณค่ามากพอให้เราใคร่ครวญ

นิยามของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

หลายคนชอบมองว่าสถาปัตยกรรมสมัยใหม่คือรูปแบบอาคารที่เรียบง่าย ลดทอนรายละเอียด รวมไปถึงการใช้เหล็กเป็นวัสดุในการก่อสร้าง กระนั้นแท้จริงแล้วพลวัตเบื้องหลังของสถาปัตยกรรมยุคนี้ไม่ได้อยู่แค่การออกแบบ แต่ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและรูปแบบการผลิตทั่วโลก รวมไปถึงการก่อตั้งโรงเรียนสอนการออกแบบเบาเฮาส์ (Bauhaus พ.ศ.2462-2476) ที่จุดประกายให้เกิดการทดลองทางสุนทรียะและความงามหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการนำเสนอวัสดุที่แท้จริงของอาคารในการนำเสนอความงาม เบาเฮาส์แผ่อิทธิพลต่อนักออกแบบทั่วโลกหลังจากนั้น และอิทธิพลดังกล่าวก็ยังคงปรากฏอยู่ในสถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่สร้างขึ้นใหม่ในปัจจุบัน

การนำเข้าสุนทรียะแบบสมัยใหม่ในเมืองไทย

'สุนทรียะทางรูปทรง เส้นสาย และแสง' คือแก่นสำคัญที่สถาปนิกไทยยุคก่อนหน้านำมาเข้ามา จนก่อให้เกิดอาคารสถาปัตยกรรมสมัยใหม่รุ่นแรกของเมืองไทย โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2512 กับการเกิดขึ้นของอาคารโซดชาย์อินเตอร์เนชั่นแนล ซึ่งเป็นอาคารสูงกรูกระจก รวมไปถึงอาคารสถานีรถไฟสามเสน ที่มีแผ่นหลังคาคอนกรีตบางเฉียบ หากก็น่าเสียดายที่ว่าช่วงหลังมานี้อาคารที่ถือว่าเป็นมรดกยุคแรกในกรุงเทพฯ ก็ถูกรื้อถอนไปหลายแห่ง เช่นเดียวกับที่เชียงใหม่ที่กำลังจะเลือนหาย สิ่งเหล่านี้จุดประกายให้อาจารย์สันต์ สุวัจนราภินันท์ ลูกชั้นมารวบรวมข้อมูลและทำวิจัยเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่พบในเชียงใหม่ผ่านหน้าที่การใช้สอย (ของอาคาร) และยุคสมัยต่างๆ

เชียงใหม่-ใหม่

อาจารย์สันต์เริ่มต้นศึกษากายภาพเมืองเชียงใหม่ผ่านแผนที่ที่มีซันนารีเข้ามาร่างไว้เมื่อปี พ.ศ.2431 และไล่ดูการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเมืองจากแผนที่เก่าแก่ในยุคต่างๆ นำมาเทียบเคียงกับประวัติศาสตร์ยุคนั้นๆ ทั้งการเข้ามาของมิชชันนารี การทำการค้าไม้ของบริษัท Bombay Burma Company การอพยพเข้ามาตั้งรกรากในย่านวัดเกตของพ่อค้าชาวจีน เป็นต้น เหตุการณ์ที่เมืองของเราเชื่อมโยงกับโลกภายนอกเหล่านี้ ส่งผลสำคัญต่อการก่อสร้างอาคารที่เป็นทั้งที่อยู่อาศัย สำนักงาน และร้านค้าของผู้คนหลากหลายในช่วงศตวรรษก่อนหน้า โดยอาจารย์ได้คัดเลือกอาคารที่สะท้อนรูปแบบสมัยใหม่มาได้ทั้งหมด 42 แห่ง ก่อนจะแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1.อาคารที่เป็นสถานศึกษา (โรงเรียนปรินซ์รอยัล, ยูพราช, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฯลฯ) 2.อาคารพาณิชย์ที่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ (บ้านตึกของหลวงอนุสารสุนทร, ตลาดช้างเผือก ฯลฯ) 3. อาคารที่สะท้อนการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองจากล้านนาสู่สยาม (คุ้มเจ้าต่างๆ, ศาลาธนารักษ์ ฯลฯ) และข้อ 4.อาคารสาธารณูปโภค (กรมทางหลวง, อาคารไปรษณีย์ ฯลฯ) และเริ่มต้นค้นหาความสัมพันธ์ภายในว่าอาคารเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร

อ่านเพิ่มเติม: เชียงใหม่-ใหม่: สถาปัตยกรรมสมัยใหม่แห่งเมืองเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ.2427-2518 (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) หาซื้อได้จากร้านหนังสือทั่วไป

จดหมายเหตุจากการพัฒนาเมืองเชียงใหม่

กล่าวได้ว่าอาคารสมัยใหม่ 42 แห่งที่อยู่ในหนังสือเชียงใหม่-ใหม่ของอาจารย์สันต์ คือจดหมายเหตุของการพัฒนาเมืองอย่างแท้จริง เพราะการเปลี่ยนผ่านสำคัญคือการเข้ามาของรถไฟภายหลังปี พ.ศ.2470 ที่นำมาซึ่งวัสดุอย่างปูนและเหล็กเส้น สำหรับสร้างบ้านให้คหบดี อาคารพาณิชย์ถูกปรับเป็นตึกแถวที่ให้ความสำคัญกับชั้นล่าง เฉลียง ซาน และโถงด้านหน้า พัฒนามาจากบ้านเฮือนแปแบบเดิมแถววัดเกตและริมน้ำปิง เพิ่มเติมความเป็นรูปทรงเลขาณิต กับแผงกันลม ช่องแสง ทำให้ส่วนด้านหน้า (facade) ของอาคารมีรายละเอียดทางสถาปัตยกรรมรูปแบบเฉพาะตัว

ขณะที่อาคารของรัฐก็เริ่มพัฒนาตามรูปแบบตะวันตก เช่นรูปแบบอาคารที่ถูกพัฒนาตามกลุ่มที่เคยริเริ่มมาก่อนหน้า เช่นกลุ่มอาคารโรงเรียนคริสเตียนมิชชันนารีที่รับรูปแบบจากกรุงเทพฯ ซึ่งผสมผสานเอาความเป็นไทยสมัยใหม่ตามแบบสถาปนิกที่จบการศึกษาจากหลักสูตรส่วนกลาง ที่เห็นเด่นชัดคืองานออกแบบอาคารในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งน่าเสียดายที่อาคารหลายหลังถูกกาลเวลาทำให้ชำรุดทรุดโทรม และเจ้าของพื้นที่กลับเลือกที่จะทุบทิ้งเพื่อสร้างอาคารใหม่มาแทนที่

ถึงอย่างนั้นในช่วงเวลารอต่อที่เราจะเริ่มเห็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กำลังจะเลือนจางไป การปลุกกระแสของการอนุรักษ์ผ่านการปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยภายในให้ร่วมสมัย รวมไปถึงการเผยแพร่คุณค่าของความงามอันเป็นเอกลักษณ์ น่าจะช่วยสร้างความรับรู้ร่วมที่นำมาซึ่งการอนุรักษ์อาคารสมัยใหม่ให้ยั่งยืนและไม่ตกสมัยได้ต่อไป

“อาคารบนถนนท่าแพหลายแห่งนี้มีหน้ากว้างถึง 8 เมตรเลยนะครับ สล่าบอกว่าอาคารบนถนนสายนี้ไม่ได้ถูกสร้างเพื่อเป็นร้านค้าอย่างเดียว แต่เป็นการรอดฝีมือของช่างในยุคก่อนว่าจะทำออกมาได้สวยแค่ไหน อาคารเหล่านี้จึงไม่ใช่แค่หลักฐานทางประวัติศาสตร์ หากยังเป็นนางงามที่ประชันโฉมอยู่ริมถนนอีกด้วย”

รศ.ดร.สันต์ สุวจจรากันท์

Foresta Villa

บ้านสวยในป่าเชิงดอย
ที่เจ้าของต้อนรับทุกคน
ด้วยหัวใจ

Foresta Villa เปิดให้บริการทั้งห้องพัก (2 ท่าน) และ
เหมามบ้านทั้งหลัง (8-10 ท่าน) เข้าไปดูรายละเอียด
เพิ่มเติมได้ที่ www.forestavilla.com

ความรักในการบินจักรยาน ทำให้ เอก - วราพงษ์
มาเตียง ผู้จัดการแผนกโฆษณาของนิตยสาร COMPASS
บังเอิญไปพบที่ดินที่ซ่อนตัวอยู่ในผืนป่าเชิงดอยสุเทพของ
ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง เมื่อเกือบสิบปีที่แล้ว

ทันทีที่เขาพบว่าเจ้าของที่ดินประกาศขาย ชายหนุ่ม
ก็ไม่รอช้าที่จะซื้อไว้สำหรับบ้านหลังแรก ก่อนที่ไม่นานจะมี
โอกาสครอบครองที่ดินที่อยู่ติดกันในพื้นที่เท่าๆ กัน (70
ตารางวา) เพื่อพัฒนาเป็นบ้านหลังที่สอง ทว่าบ้านหลังนี้
เขาไม่ได้ได้อยู่เอง หากเปิดเป็นกิจการที่พิกขนาดเล็ก หวังให้
แขกที่เข้ามาพักได้ซึมซับกับ
ความเงียบสงบและใกล้ชิดกับ
ธรรมชาติ เช่นชีวิตอันสุขสงบ
ที่เขาประสบจากบ้านหลังแรก

Foresta Villa คือชื่อ
กิจการเล็กๆ ของเขา บ้าน
สไตล์ร่วมสมัยสีขาวแซมด้วย
พื้นผิวคอนกรีตเปลือย 4 ห้อง
นอน 1 ห้องนั่งเล่น ห้องครัว
และคอร์ทกลางบ้าน บรรจุไว้
ซึ่งเฟอร์นิเจอร์ไม้ที่เอก
รวบรวมจากของสะสมเก่าแก่
และของที่ทำขึ้นใหม่โดยเขา
เป็นผู้ออกแบบให้ช่างท้องถิ่น
ในอำเภอหางดงรังสรรค์ขึ้น
เอิบอิมไปด้วยความเรียบง่าย
อย่างพอเหมาะลงตัวของทั้ง
สัดส่วน โทนสี รายละเอียดของผิวสัมผัส รวมไปถึงความ
ร่มรื่นของพื้นที่สีเขียวโดยรอบ

ความที่เคยคร่ำหวอดจากแวดวงนิตยสารและการ
ออกแบบมากกว่า 14 ปี รวมไปถึงมีโอกาสได้เห็นการตกแต่ง
ของโรงแรมน้อยใหญ่ทั้งในเชียงใหม่และต่างแดน ทำให้เขา
นำประสบการณ์เหล่านี้มาคลั่งคลั่งเป็นมุมมองในการ
ออกแบบร่วมกับสถาปนิก พจนนา วงโค้ว ซึ่งเป็นที่ปรึกษา
ในการออกแบบบ้าน โดยบ้านทั้งสองหลังเอกก็ไม่ได้พึ่งพา
ผู้รับเหมาก่อสร้างใดๆ หากเลือกใช้ช่างหรือช่างพื้นบ้าน
หลากหลายแขนงมาช่วยสร้างสรรค์ โดยมีเอกเป็นฝ่ายคัด
สรรวัสดุ และแก้ไขปัญหาหน้างานทุกชั้นตอน กล่าวได้ว่านี่
คือบ้านที่เจ้าของออกแบบและทำมันขึ้นมาเองอย่างแท้จริง

“ตอนแรกเราก็กังวลเพราะทำเลของบ้านซึ่งอยู่ค่อนข้างห่างออกมาจากตัวเมือง แต่เราคิดว่าจุดแข็งคือความสงบและอยู่ใกล้ธรรมชาติ และดีไซน์ที่กลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม ทั้งตัวบ้าน บรรยากาศ รวมไปถึงวิถีชีวิต ทำให้เรารักบ้านที่เราอยู่เลยคิดว่าถ้าเราจะเปิดบ้านหลังที่สองให้แขกมาอยู่ แขกก็คงจะเป็นคนที่รักหรือชอบอะไรคล้ายๆ เรา” เอกกล่าว

ซึ่งก็เป็นไปดังที่เขาคาดไว้ เพราะแม้ Foresta Villa จะอยู่ห่างจากย่านใจกลางเมืองออกมากกว่า 25 นาที และท่ามกลางตัวเลือกของโรงแรมขนาดเล็กน้อยใหญ่ที่ผุดขึ้นมา

มากมาย หากเอกก็ยังคงต้อนรับแขกไม่ขาดสาย ทั้งจากเกาหลี ญี่ปุ่น จีน และชาวตะวันตก ซึ่งก็มีหลายคนเลือกจะกลับมาพักซ้ำแล้วซ้ำเล่าราวกับบ้านหลังที่สอง

“ผมค่อนข้างโชคดีเพราะที่ผ่านมาแขกที่มาพักเกือบทั้งหมดไม่เคยสร้างปัญหาอะไรเลย ทุกคนน่ารักและอาจพูดได้ว่าเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพหมด คิดว่าด้วยทำเลและตัวบ้าน มันค่อนข้างดีคนที่มาพักที่นี่จะเป็นเรื่องดีกว่าที่มีแขกมาพักเต็มทุกวัน แต่กลับไม่

เคารพสถานที่หรือมีปัญหาขยับยั้งให้เราต้องแก้ไข” เอกกล่าว ก่อนที่เขาจะเสริมว่า กฎเหล็กสำคัญคือการออกแบบพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นมิตรหากก็เปี่ยมไปด้วยความใส่ใจและความพิถีพิถัน ทำให้แขกที่มาพักรู้สึกรักและเคารพในบ้าน อันส่งผลไปถึงการที่พวกเขาคำนึงถึงความสะอาดและความงาม กลายเป็นว่าแขกที่มาพักก็ช่วยกันทะนุถนอมบ้านไปพร้อมกัน

“แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือตัวเราผู้เป็นเจ้าของบ้าน ที่ต้องมีใจในการต้อนรับขับสู้ ให้คำแนะนำที่จริงใจ เป็นเพื่อนบ้านที่ดีของแขก เหมือนเขาเป็นญาติเราเลย” และนี่คือวิถีคิดของเอก เจ้าของบ้านเล็กในป่าใหญ่ ผู้ผสานวิถีชีวิต ธรรมเนียม มิตรภาพ และความรัก เข้าไปในการทำงานอย่างลงตัว

Hidden Scenes

in Doi Suthep

ดอยสันหัวหมู - จุดชมวิวกาสนิลล์บนดอยสุเทพ

เวลาพูดถึงดอยสุเทพ ทุกคนจะนึกภาพของวัดพระธาตุดอยสุเทพ หรือไม่กี่ทิวทัศน์ของเมืองเชียงใหม่ที่มองลงมาจากยอดดอย กระนั้นภูเขาและผืนป่าหลังบ้านคนเชียงใหม่ก็มีมุมสวยๆ อีกมากมายให้เราไปเยี่ยมชมเยือน อย่างเช่น 'ดอยสันหัวหมู' แห่งนี้

ดอยสันหัวหมอยุ่บนความสูงราว 1,600 เมตร ไม่ไกลจากยอดดอยสุเทพ ไม่เพียงจะเป็นบ้านของสัตว์ป่าและนกมากกว่า 300 สายพันธุ์ และเป็นป่าต้นน้ำที่ยังคงส่งน้ำลงไปหล่อเลี้ยงคนเชียงใหม่ หากทิวทัศน์ของที่นี่โดยเฉพาะในฤดูฝน ยังเป็นสมบัติอันงดงามและอย่างประเมินค่ามิได้อีกด้วย โดยแนวสันเขาที่เรียกกันว่า 'สันหัวหมู' มีลักษณะเป็นทางเดินที่รายล้อมด้วยป่าดิบและป่าสนเชื่อมต่อกัน เป็นจุดชมวิวที่มองไปเห็นเทือกเขาอีกฝั่ง ซึ่งนั่นเป็นเส้นทางเดินป่าจากบ้านม้งดอยสุเทพไปยังดอยผาหลวง และสามารถทะลุไปยังบ้านม้งแม่สำใหม่ในอำเภอแมริม แต่เดิมในหลวงรัชกาลที่ 9 เคยเสด็จไปเยี่ยมราษฎรชาวม้งผ่านเส้นทางนี้ก่อนจะมีดำริให้ก่อตั้งโครงการหลวงขึ้น เพื่อสร้างอาชีพพร้อมไปกับให้ชาวบ้านได้ร่วมกันอนุรักษ์ผืนป่าในพื้นที่ และยังคงยั่งยืนมาจนถึงทุกวันนี้

และนี่เป็นเพียงส่วนเสี้ยวของ 'มรดก' ของพื้นที่ดอยสุเทพ-ปุย หลังบ้านของคนเชียงใหม่ ซึ่งยังคงมีแง่มุมอีกมากที่ดูเหมือนจะเล่ายังไม่จบ

การเดินทาง: ดอยสันหัวหมูจะอยู่ก่อนถึงลานกางเต็นท์ดอยสุเทพ จอดรถบริเวณหน้าด้านทางเข้า และเดินเข้าไปถึงพลับพลาประมาณ 2 กิโลเมตร จากนั้นเดินต่อลงไปอีกนิดก็ถึง

บางสิ่งคือ

ของขวัญ บางอย่าง คือบทเรียน

นานมาแล้ว...พอพวกเราเชื่อว่า เมืองเก่าลี่เจียง กำลังจะไต่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก (1997) เราต่างส่งข่าวต่อกันว่าให้รีบไปเห็นไปดูก่อนที่เมืองเก่าลี่เจียงที่เราเคยตราตรึงจะเปลี่ยนไปเป็นอื่นและจากไปตลอดกาล

ถ้าธารสายน้ำคูคลองและสะพานที่มีอยู่มากมายจะกลายเป็นที่ตั้งของผับบาร์ เสียงร้องเพลงของสาวชานาซี จะกลายเป็นการแสดงไม่ใช่การขับขานในวิถีชีวิตจริงของพวกเขา

และอย่างรวดเร็ว เราจะได้เห็นบรรยากาศของผู้เฒ่าเปิดประตูบ้านออกมาต้อนรับแสงแดดอุ่นๆ ผิงไฟข้างเตาถ่านร้อนๆ จิบน้ำชาคุยกับเพื่อนบ้านที่อยู่ตรงข้ามในตรอกอีกต่อไป เพราะตรอกแคบๆ จะกลายเป็นทางเดินของนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกสารทิศ

เท่านั้นไม่ถ้วนจะเคาะไล่ทุกคนทุกวัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากินต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เก็บตัวเงียบอยู่แต่ในบ้าน หรือไม่ก็ถูกพาออกไปอยู่นอกเมือง เพราะบ้านที่เคยอยู่กันมานานหลายชั่วคนได้ถูกให้เช่าหรือขายเปลี่ยนมือไปทำเกสต์เฮ้าส์หรือร้านขายของที่ระลึก

เช่นเดียวกับเมืองหลวงพระบาง สำหรับคนที่เคยมีภาพจำหลวงพระบางตอนยังไม่ได้เป็นมรดกโลก ส่วนใหญ่จะรับไม่ได้กับสิ่งที่หลวงพระบางเปลี่ยนไปหลังได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการ และนักท่องเที่ยวกับนักลงทุนต่างถิ่นจับมือกันกรีธาทัพทะลักเข้าสู่เมืองที่อ่อนหวานและเปราะบางของอาณาจักรล้านช้าง

ใช้...การท่องเที่ยวเข้าไปเปลี่ยนทุกสิ่งทีเจ้าของพื้นที่คุ้นเคย ให้ไม่เหมือนเดิม...

ชะตากรรมของเมืองมรดกโลกแบบลี่เจียงกับหลวงพระบางเป็นแค่ 'เมืองตัวอย่าง' ของเมืองที่เลือกจำนวนตัวเลขนักท่องเที่ยวมากกว่าการรักษาวินัยวัฒนธรรมดั้งเดิมของเมืองที่ใช้เวลาสร้างนานร่วมพันปี แต่หายวับไปในพริบตา และจากโลกนี้ไปชั่วฉับพลัน

หลายคนอาจเคยตั้งคำถามว่า แล้วเราจะตั้งรับกับสถานการณ์นี้ได้อย่างไร ในเมื่อการท่องเที่ยวเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ คำตอบสุดท้ายคงยังไม่ถึง เพราะการเปลี่ยนแปลงเป็นสัจธรรม แม้จะอยู่นิ่งๆ โลกก็จะเปลี่ยนให้เอง แต่ทว่าเราสามารถชะลอให้กฎเหล็กของโลกอ้อยอิ่งอยู่กับเรานานเท่าที่จะยืดหยุ่นได้

ในเมื่อการท่องเที่ยวกลายเป็นเหมือนไวรัสที่ฆ่าไม่ตาย หลากๆ เมืองจึงมีมาตรการตั้งรับ และเป็นตัวอย่างที่น่านำมาใช้ เช่นหมู่บ้านในฝรั่งเศสที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาคม The most beautiful villages in France ซึ่งเป็นสมาคมระดับชาติของฝรั่งเศสให้เป็นหมู่บ้านที่สวยงามที่สุดในประเทศถึงไม่กั่วงวลกับทัพของนักท่องเที่ยว นั่นเพราะชุมชนคนในหมู่บ้านได้รับการปลูกฝังภูมิคุ้มกันไว้ล่วงหน้าแล้วด้วยแผน 'ชุมชนนำอยู่' ผ่านกระบวนการกระตุ้นให้ **ชุมชนเข้มแข็ง รักท้องถิ่นและพึ่งพาตัวเองได้จนการท่องเที่ยวกลายเป็นแค่วิตามินเสริมไม่ใช่อาหารหลักที่ไม่กินแล้วตาย**

อย่างไรก็ดี สิ่งที่ทำหายที่สุด คือ กระบวนการฝังภูมิคุ้มกันต้องมีการทำอย่างต่อเนื่องและส่งต่อกระบวนการจากรุ่นสู่รุ่นด้วยมาตรฐานเดียวกัน ภายใต้สภาวะที่ว่า **'คนคนเดียวไม่สามารถข้ามแม่น้ำได้สองครั้ง'** เพราะทั้งคนและแม่น้ำต่างเปลี่ยนเมื่อเวลาผ่านไป

กระนั้นแม้กฎของโลกจะไม่มีสิ่งใดเอาชนะได้ แต่ภูมิคุ้มกันนี้จะช่วยปกป้องให้โลกปลอดภัยจากไวรัสการท่องเที่ยวที่ตื้อยาอย่างเด็ดเดี่ยวหัวท้าว

แสนเมือง

ติดตามข่าวสารได้ที่
www.sparkulanna.com และ
www.facebook.com/SparkULanna
โทร. 08-4611-4739
08-9980-9434

